

Η αξία της εργασίας κατά τον Χριστιανισμό

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[Ηλίας Βασιλειάδης](#), Θεολόγος, MSC Δογματικής

Η έννοια της εργασίας αποκτά στον Χριστιανισμό μια πνευματική διάσταση[1]. Ήδη ο άνθρωπος στον Παράδεισο καλείται σε μια διαρκή επικοινωνία με τον Δημιουργό του, ενώ και μετά την πτώση καλείται να τελειωθεί εν Χριστώ[2]. Παράδειγμα του προς μίμηση ο ίδιος ο Δημιουργός του[3]. Αυτά καταδεικνύουν τη δυναμική και συνεχώς μεταβαλλόμενη διάσταση του ανθρώπου[4]. Με την πτώση η εργασία συνδέθηκε άμεσα με την ωφέλεια και τον πόνο ως μέσο διαπαιδαγώγησης του εκπαισμένου όντος[5]. Ο αμαυρωθείς άνθρωπος πρέπει να αναστρέψει μια κατάσταση φθοράς και θανάτου σε μια κατάσταση αφθαρσίας και αθανασίας. Ο κόσμος είναι και αυτός μια δυναμική και συνεχώς μεταβαλλόμενη οντότητα και ο Θεός τον προσφέρει στον άνθρωπο ως τόπο δημιουργίας[6]. Η εργασία καθιστά τον άνθρωπο συνδημιουργό και συνεργάτη με τον Θεό και δι' αυτής έρχεται σε άμεση κοινωνία με τον συνάνθρωπο του[7]. Κύριο μέλημα του ανθρώπου είναι η ευταξία της πνευματικής του διάστασης. Αλλά όμως αυτό δεν σημαίνει ότι δεν καταπιάνεται με εργασιακά ζητήματα που αφορούν την κάλυψη των

βιοτικών του αναγκών.

Για την Εκκλησία η αξία της εργασίας είναι πολύ σημαντική για την ανθρώπινη ζωή δίχως όμως να φτάνουμε στις ακρότητες της απολυτοποίησης της[8]. Γιατί η άκρατη προσήλωση για την κάλυψη του ευ ζην οδηγεί στην απομάκρυνση από τον Θεό[9]. Ο άνθρωπος εργάζεται για να ζει[10]. Ο άνθρωπος δεν εργάζεται μόνο για να συντηρείται, αλλά και για το κοινωνικό καλό. Δηλαδή, η εργασία αποσκοπεί στην εκδήλωση της αγάπης για τον πλησίον[11]. Η εργασία και το επάγγελμα πρέπει να ενταχθούν στην εν Χριστώ προοπτική[12]. Αυτή η ένταξη έχει άμεσες ηθικές συνέπειες. Κάθε επάγγελμα μπορεί να γίνει χώρος καλλιέργειας της χριστιανικής αγάπης και να προσλάβει και πνευματικό χαρακτήρα[13]. Γιατί ο άνθρωπος με την άσκηση του επαγγέλματος του ασκεί ταυτόχρονα και τον εαυτό του[14]. Για ν' ασκηθεί σωστά ένα επάγγελμα προϋποτίθενται ορισμένες συνθήκες. Στα παλιότερα χρόνια ο κυριότερος παράγοντας ήταν η φυσική και έμφυτη κλίση του ανθρώπου. Τώρα η εκλογή γίνεται βάσει κύρους ή χρηματικών απολαβών. Αυτό οδηγεί στην μετατροπή της εργασίας σε σκλαβιά. Έτσι χάνεται ο πραγματικός χαρακτήρας του Χριστιανού και απολυτοποιείται η επαγγελματική ιδιότητα[15].

Στις προβιομηχανικές κοινωνίες ο όγκος της παραγωγής ήταν μικρότερος και η άσκηση της εργασίας είχε ένα οικογενειακό χαρακτήρα. Γι' αυτό θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι ο χαρακτήρας της εργασίας επειδή ήταν άμεσα παραγωγικός, συνδεόταν με την οικογένεια και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον του ανθρώπου και την ίδια την φύση. Έτσι μπορούσε ν' έρθει σε επαφή με τον πλησίον και τον

κόσμο μέσα στον οποίο ανήκει[16]. Αντίθετα με την βιομηχανική επανάσταση και τον καπιταλισμό ο όγκος παραγωγής αυξήθηκε και η συσσώρευση του κέρδους, που απόκτησε ένα σημαίνοντα ρόλο στην κοινωνική ζωή κατέστησαν τον άνθρωπο ανελεύθερο και αποκομμένο από τον διπλανό του και το φυσικό περιβάλλον[17]. Βέβαια στην εποχή μας όπου με την βοήθεια των τεχνολογικών μέσων η παραγωγική διαδικασία έγινε ευκολότερη και πιο ξεκούραστη, το πρόβλημα δεν μπόρεσε να επιλυθεί. Γι' αυτό ο άνθρωπος γίνεται ολοένα και πιο δυστυχισμένος. Αυτό οφείλεται σε μια διαρκής αποπνευματοποίηση της κοινωνίας μας και στην στροφή προς τον υλισμό.

Η ανάγκη για την εξειδίκευση της εργασίας οδήγησε τον άνθρωπο να δαπανά αρκετό χρόνο για τις εκπαιδευτικές ανάγκες του και να μην μπορεί να κατανείμει ισομερώς τον χρόνο ως προς τις άλλες διαστάσεις του ανθρώπου[18]. Αυτή η επαγγελματική εξειδίκευση οδηγεί δυστυχώς σε μια κοινωνική ανευθυνότητα[19]. Αυτή η ανευθυνότητα μας κρούει τον κώδωνα του κινδύνου και την ανάγκη για ανάληψη ευθυνών απ' όλους μας. Όμως αυτή η κοινωνική ανευθυνότητα έρχεται σε πλήρης αντίθεση με την εν Χριστώ ζωή και την χριστιανική αγάπη. Όποιος λέγει ότι αγαπά το επάγγελμα του ψεύδεται[20]. Η επαγγελματική δραστηριότητα για να είναι πλήρως λειτουργική θα πρέπει να καταξιώνεται και να γίνεται αντιληπτή μέσα στην κοινωνική ζωή[21].

Ο άνθρωπος χρειάζεται και χρόνο για να ξεκουραστεί από την προσπάθεια να καλύψει τις βιοτικές του ανάγκες. Έτσι η αργία είναι μια σημαντική παράμετρος στην ανθρώπινη ζωή που απαιτεί μια σωστή διαχείριση[22]. Στο σύγχρονο κόσμο η αλλοιωμένη εικόνα της αργίας έρχεται συνεργασιακά με την αλλοτρίωση της εργασίας να οδηγήσουν σε μια συνεχόμενη απομάκρυνση του ανθρώπου από τον κόσμο[23]. Γι' αυτό πρέπει ν' αποδοθεί στην αργία ένας θετικός προσανατολισμός.

Μια θετική παράμετρος είναι και η θρησκευτική ζωή[24]. Ο εκκλησιαστικός χρόνος έχει ένα συνεχές εορταστικό χαρακτήρα με επίκεντρο την Κυριακή Προσευχή. Επειδή ο άνθρωπος δεν μπορεί να οργανώσει ορθά τον χρόνο του, υποτάσσεται στην φθορά της ύλης[25].

Ο άνθρωπος λόγω της θνητότητας του δεν μπορεί ν' εργάζεται εφ' όρου ζωής. Γι' αυτό μετά από κάποιο χρονικό διάστημα καλείται να παύσει κάθε επαγγελματική του δραστηριότητα. Αυτή η περίοδος είναι η περίοδος της συνταξιοδότησης. Μια ιδιαίτερη περίοδος για την ζωή του ανθρώπου γιατί συνηθώς αναφέρεται σε μια ηλικία κοντά στο βιολογικό τέλος. Τώρα ο άνθρωπος με την ολοκλήρωση των επίγειων και παροντικών του δραστηριοτήτων είναι πλήρως απαλλαγμένος από την πλήρωση των καθημερινών βιοτικών του αναγκών. Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι ίσως είναι η καλύτερη ηλικία για να στραφεί κάποιος στην κύρια επαγγελματική του ιδιότητα αυτή του Χριστιανού και να επανασυνδεθεί με τον πλησίον του και τον κόσμο μέσα με στο οποίο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι. Ο ηλικιωμένος θα μπορούσε να προσφέρει εθελοντικά την πείρα και την σοφία του, που τόσο πολύ ανάγκη έχει η εποχή μας. Σε παλιότερες εποχές οι ηλικιωμένοι είχαν μια πολύ σεβαστή θέση μέσα στην κοινωνία και στην οικογένεια. Αντίθετα με τις σημερινές συνθήκες και την μεταβολή της οικογένειας σε πυρηνικές, καταλήγουν να μένουν μόνα τους και έτσι να περιθωριοποιούνται[26].

Τέλος θα αναφερθούμε σε μια πολύ κρίσιμη πτυχή της εποχή μας την ανεργία[27]. Μια πολύ δυσάρεστη κατάσταση για τον άνθρωπο κάθε ηλικίας με πολύ αρνητικές επιπτώσεις στην ζωή του, στην υγεία του και στον ψυχισμό του. Η ανεργία ουσιαστικά είναι μια αρνητική κατάσταση που στερεί στον άνθρωπο την ικανότητα του βιοπορισμού[28]. Μια συνθήκη που μπορεί να οδηγήσει στην εκδήλωση ακραίων αντικοινωνικών συμπεριφορών.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

[1]. Μαντζαρίδης Γ. Ι., Χριστιανική Ηθική II, σ. 346:<<Πρώτιστη εργασία για τον άνθρωπο είναι η τήρηση των θείων εντολών, ή η εργασία των αρετών. Αυτή ονομάζεται και <<ιερά εργασία>>, γιατί ιερουργεί την τελείωση και την ένωση του ανθρώπου με τον Θεό.>>

[2]. Ιω 6,27:<< ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον, ἣν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὑμῖν δώσει· τοῦτον γὰρ ὁ πατὴρ ἐσφράγισεν ὁ Θεός. >>

[3]. Ιω. 5,17:<< ὁ δὲ Ἰησοῦς ἀπεκρίνατο αὐτοῖς· ὁ πατὴρ μου ἕως ἄρτι ἐργάζεται, καὶ γὰρ ἐργάζομαι. >>

[4]. Μαντζαρίδης Γ. Ι., Χριστιανικὴ Ἠθικὴ II, σ. 345:
<<Αὐτό δηλώνει καὶ ἡ κλήση τοῦ να βαδίσει ἀπὸ το <<κατ' εἰκόνα>> πρὸς το <<καθ' ὁμοίωσιν>>. >>

[5]. Γεν 3,17:<<τῷ δὲ Ἀδὰμ εἶπεν· ὅτι ἤκουσας τῆς φωνῆς τῆς γυναικός σου καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ξύλου, οὗ ἐνετείλαμην σοὶ τούτου μόνου μὴ φαγεῖν, ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες, ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου· ἐν λύπαις φαγῆ αὐτὴν πάσα ἡμέρα τῆς ζωῆς σου. >>

[6]. Γεν 2,15:<<Καὶ ἔλαβε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν. >>

[7]. Γεν 1,28:<<καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός, λέγων· ἀυξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς.>>

[8]. Λουκ 10,7:<< ἐναυτῇ δὲ τῇ οἰκίᾳ μένετε ἐσθίοντες καὶ πίνοντες τὰ παρ' αὐτῶν· ἄξιός γάρ ὁ ἐργάτης τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ ἐστὶ· μὴ μεταβαίνετε ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν.>>

[9]. Ματθ 6,24-34

[10]. Β' Θεσ. 3,10:<<καὶ γὰρ ὅτε ἦμεν πρὸς ὑμᾶς, τοῦτο παρηγγέλλομεν ὑμῖν, ὅτι εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω. >>

[11]. Κολ 3,23:<<καὶ πᾶν ὅ,τι ἐὰν ποιῆτε, ἐκ ψυχῆς ἐργάζεσθε, ὡς τῷ Κυρίῳ καὶ οὐ κἀνθρώποις>>

[12]. Σχετικὰ βλ. Γρηγορίου Νύσσης, Περὶ τοῦ τι τοῦ Χριστιανοῦ ἐπάγγελμα

, PG 46, 237-249

[13]. Εφ5,19: <<λαλοῦντες ἑαυτοῖς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ᾄδοντες καὶ ψάλλοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ>>

[14]. Μέγας Βασίλειος, Περὶ Νηστείας ο Λόγος Α', PG 31, 205B-208A

[15]. Μαντζαρίδης Γ. Ι. Χριστιανικὴ Ἠθικὴ II, σ. 355

[16]. Ό.π., σ. 346: <<Ἡ ἀσκηση της οδηγούσε τους ανθρώπους σε στενότερη επικοινωνία και συνεργασία και δεν ἔβλαπτε την αρμονική σχέση τους με τη φύση και το φυσικό περιβάλλον.>>

[17] Σχετικὰ ἐνθ. , σ. 346: <<Εξάλλου η αποπροσωποίηση και η άμεση σύνδεση της εργασίας με τη μηχανή περιόρισαν τη σπουδαιότητα της για την κοινωνική προσέγγιση των ανθρώπων και ευνοήσαν τον αυτοπεριορισμό και τον ατομοκεντρισμό.>>

[18]. Βλ. ό.π., σ. 352: <<Παράλληλα δεν μπορεί να παραθεωρείται και ο ισοπεδωτικός χαρακτήρας της εργασίας στη σύγχρονη κοινωνία.>>

[19]. Σχετικὰ ἐνθ., σ. 352: <<Ο τόσο συνηθισμένος στην εποχή μας περιορισμός του ενδιαφέροντος του ανθρώπου στο πλαίσιο κάποιας στενής επαγγελματικής περιοχής εξαιτίας της εξειδικεύσεως ευνοεί την κοινωνική ανευθυνότητα.>>

[20]. Ό.π., σ. 352: <<Όποιος ενδιαφέρεται μόνο για το επάγγελμα του, δεν ενδιαφέρεται ουσιαστικά ούτε γι' αυτό.>>

[21]. Σχετικὰ ἐνθ., σ. 352: <<Ο άνθρωπος ξεκινώντας από το επάγγελμα του οφείλει να ανοίγεται σε ολόκληρη την κοινωνική ζωή.>>

[22]. Εξ 20, 8-11: <<μνήσθητι τὴν ἡμέρα τῶν σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν. ἑξῆμέρας ἐργᾶσαι καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου· τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ἑβδόμη σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου· οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον, σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου, ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑπόζυγιόν σου καὶ πᾶν κτήνός σου καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί.

ἐν γὰρ ἑξῆμέραις ἐποίησε Κύριος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐπὶ τοῦ ὕδατος· καὶ ἐπέσειπεν ὁ Θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν. >>

[23]. Μαντζαρίδης Γ. Ι., Χριστιανικὴ Ἠθικὴ II, σ. 349: <<Παραταύτα ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος πιέζεται περισσότερο ἀπὸ τὴν ἐργασία καὶ ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ χρόνος του δὲν ἐπαρκεῖ. Αἰτίες τοῦ φαινομένου αὐτοῦ εἶναι ἀπὸ τὴν μίαν πλευρὰν ἡ ἀπληστία τῶν ἐργοδοτῶν, ὁ περιορισμὸς τῶν μισθῶν καὶ ἡ ἀνασφάλεια τῆς ἐργασίας μέσα στὴν παγκοσμιοποιούμενη οἰκονομία, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην ἡ ἀπροθυμία τοῦ ἀνθρώπου νὰ διαθέτῃ τὸ χρόνο του σὲ δραστηριότητες μὲ μὴ ἐμπορευματικὸ χαρακτῆρα.>>

[24]. Ὁ.π., σ. 350: <<Ὁ εορτασμὸς ἐδῶ δὲν εἶναι κενὸς χρόνος, ἀλλὰ χρόνος καταπαύσεως τῆς ἐργασίας καὶ ἐντονότερης ἐνεργοποιήσεως στὸ ἐπίπεδο τῆς πνευματικῆς ζωῆς.>>

[25]. Σχετικὰ ἐνθ., σ. 351: <<Καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἀσχετο μὲ τὴν ἀπληστία, ποὺ ἀποτελεῖ σὲ τελικὴ ἀνάλυση κάποιας μορφῆς εἰδωλολατρίας.>>

[26]. Βλ. ὁ.π., σ. 357 καὶ σ. 359

[27]. Βλ. ὁ.π., σ. 349: <<Τὸ φαινόμενο αὐτὸ, ποὺ προβάλλει στὴν ἐποχὴ μας ὡς ἄλυτο πρόβλημα καὶ προσλαμβάνει διαρκῶς ἀπειλητικότερες διαστάσεις, γίνεται αἰτία μεγάλων συμφορῶν καὶ εἶναι ἀδύνατο νὰ λυθεῖ μὲ τὸ πνεῦμα τῆς νεοφιλελεύθερης οἰκονομίας ποὺ κυριαρχεῖ.>>

[28]. Ὁ.π., σ. 347: <<Τέλος μὲ τὴν σύγχρονη τεχνολογία καὶ τὴν μηχανοργάνωση γίνεται δυνατὴ ἡ αὐξηση τῆς παραγωγικότητος μὲ λιγότερο προσωπικὸ στὴν ἐργασία. Ἐτσι παραμερίζονται οἱ ἐργαζόμενοι καὶ οἱ συνεργαζόμενοι, ἐνῶ παράλληλα αὐξάνει ἡ ἀνεργία.>>

<https://bit.ly/3GVn0c6>